

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ALKOL İSTİSMARININ DEPRESYON DÜZEYLERİ İLE İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME*

A Study on Relationship Between Alcohol Abuse and Depression Levels of University Students

Öğretim Görevlisi Elmas ALVER

Polis Akademisi Başkanlığı, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Suç Araştırmaları Ana Bilim Dalı,
elmasalver@gmail.com Ankara/Türkiye

ÖZ

Anahtar Kelimeler

Alkol Kullanım
Bozuklukları, Alkol
İstismarı, Depresyon,
Üniversite Öğrencileri.

Keywords

Alcohol Use Disorders,
Alcohol Abuse,
Depression, University
Students.

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin alkol istismarının depresyon düzeyleri ile ilişkisi ampirik olarak test edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, çeşitli devlet ve vakıf üniversitelerinde öğrenim gören 160 üniversite öğrencisi (82 kız, 78 erkek) oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Michigan Alkolizm Tarama Testi (MATT),” “Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ)” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda öğrencilerin alkolizm ölçeği puanları ile bireylerin Beck depresyon ölçeğinden aldığı puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta bir ilişki bulunmuştur. Alkolizm ölçeğinden alınan puan arttıkça depresyon ölçeğinden alınan puanın da arttığı ve üniversite öğrencilerinin alkol istismarının depresyon düzeyleri ile ilişkisi arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışma kapsamında öğrencilerin, alkol ve tütün ürünlerine başlamalarının önlenmesi için üniversitelerde düzenlenecek olan eğitim programlarının faydalı olacağı düşünülmektedir.

ABSTRACT

This study aims to empirically test the relationship between alcohol abuse and depression levels of universities students. Participants were 160 students (82 female and 78 male) of state and foundation University. The data were collected using a "Michigan Alcoholism Screening Test (MAST)," "Beck Depression Inventory (BDI)" and "Personal Information Form." SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 software was used to analyze the study data. It was found that there is a moderate positive statistical relationship between the scores of the Alcoholism Screening Test and scores obtained from the Beck Depression Inventory. Also, there is a statistically significant difference between alcohol abuse and depression levels. In addition, the results indicated that scores taken from the depression scale increased when alcoholism scores get increased.

1. GİRİŞ

Bir çeşit alkol kullanım bozukluğu olan alkol kötüye kullanımı ya da alkol istismarı, sağlık sorunları, trafik kazaları, ekonomik sorunlar ve hatta intihara neden olabilecek ruhsal problemlere de yol açan çağımızın en önemli sorunlarından biridir. Her ne kadar alkol kullanım oranı toplumdan topluma değişse de, alkolün az miktarda tüketimi hemen hemen her toplumda az çok kabul görmüş, aşırı tüketimi

* Bu çalışma 2-4 Mayıs 2019'da Şırnak'ta gerçekleştirilen Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

ise uygun görülmemiştir. Bu açıdan değerlendirdiğimizde, ülkemizde ve dünyada en yaygın madde kullanım bozukluğu olan alkol istismarı, insan sağlığını ve aynı zamanda sosyal yaşamını tehdit eden bir problem haline gelmiştir.

Son yıllarda gerek ülkemizde gerekse dünyada yapılan araştırmalarda elde edilen bulgular, alkol kullanım bozuklukları ile psikiyatrik rahatsızlıkların birlikte görülme sıklığının fazla olduğunu göstermektedir (Kültegin Ögel, 2010; Cüneyt Evren ve ark. 2003).

Türkiye’de 1995-1997 yılları arasında alkol bağımlılığı tanısı almış ve yatarak tedavi gören 180 hasta üzerinde alkol kullanımı ve depresyon ilişkisini incelemek amacıyla yapılmış bir araştırmada, alkol kullanım bozukluğu olan hastaların depresyon puanları yüksek bulunmuş ve hastaların %17.5’inin özkiyim düşüncesinin olduğu ancak eyleme geçemediği, %8.3’ünün ise özkiyim geçmişinin olduğu belirtilmiştir (Zehra Arıkan ve ark. 1999). 2005-2006 yılları arasında Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde (AMATEM) alkol bağımlılığı tanısı almış, yatarak tedavi gören 150 hasta üzerinde alkol kullanımı ile anksiyete ve depresyon ilişkisini incelemek amacıyla yapılmış bir araştırmada, daha önce doktora başvuran hastaların %46’sının alkol bağımlılığı ve depresyon tanısı aldığı ve çalışmaya katılan 5 kadın hastadan 4’ünün alkol bağımlılığı ve depresyon şiddeti yüksek olan grup olduğu belirtilmiştir (Aslıhan Yapıcı, 2006).

Üniversite yılları aileden uzaklaşma veya ayrılma, yeni bir çevreye uyum sağlama, bir mesleğe aday olma, iş bulma ve gelecek kaygısı gibi belirsizliklerin yoğun olarak yaşandığı yıllar olduğundan dolayı bu belirsizliklere bağlı olarak ortaya çıkan stresin etkisi ile öğrenciler hem depresyon hem de alkol kullanma bakımından risk altındadırlar. Nitekim, 1996 yılında gençler üzerinde yapılan bir araştırmada, gençlerin %8’i haftada en az iki kez alkol kullandıkları belirtilmiştir (Kültegin Ögel ve ark. 1998). Selçuk Üniversitesi öğrencileri üzerinde yapılan başka bir araştırmada ise, araştırmaya katılan öğrencilerin %10.2’sinin son bir yıl içinde en az 12 birim alkollü içki kullandıkları belirtilmiştir. Yine bu araştırmada çalışmaya alınan öğrencilerin %1.2’sinde alkol bağımlılığı ve %2.2’sinde alkol kötüye kullanımının saptandığı bildirilmiştir (Nazmiye Kaya, Ali Savaş Çilli, 2002).

2012-2013 eğitim döneminde Bozok Üniversitesi öğrencileri üzerinde yapılan bir başka çalışmada ise, araştırmaya toplam 572 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan lisans öğrencilerinin %6.9 halen alkol kullanmakta olduğunu belirtmiştir (Hilmi Süngü, 2014). Görüldüğü gibi yapılan araştırmaları değerlendirdiğimizde üniversite öğrencilerinin alkol kullanımı açısından risk grubunda olduğu belirtilmektedir.

2. YÖNTEM

Yapılan literatür incelemelerinde üniversite öğrencilerinin alkol kullanımı açısından risk grubunda olduğu belirtilmektedir. Bu bilgiler ışığında çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin alkol istismarının depresyon düzeyleri ile arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik olarak, üniversite gençleri arasındaki alkol kötüye kullanım oranı ve depresyon düzeylerinin; yaş, cinsiyet, ekonomik durum, yaşadıkları şehir, okudukları üniversite türü (devlet ve vakıf) değişkenlerine göre, fark olup olmadığını saptamaktır. Üniversite öğrencilerinin, alkolü kötüye kullanım oranlarının (istismarının) depresyon düzeyleri ile arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik oluşturulan genel amaç çerçevesinde araştırmanın hipotezleri;

1. Üniversite öğrencisinin yaşı ile alkol istismarı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
2. Üniversite öğrencisinin cinsiyeti ile alkol istismarı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
3. Üniversite öğrencisinin ekonomik durumu ile alkol istismarı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
4. Üniversite öğrencisinin yaşadığı şehir ve alkol istismarı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
5. Üniversite öğrencisinin okuduğu üniversite türü (devlet veya vakıf) ile alkol istismarı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
6. Üniversite öğrencisinin yaşı ile depresyon düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.
7. Üniversite öğrencisinin cinsiyeti ile depresyon düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.
8. Üniversite öğrencisinin ekonomik durumu ile depresyon düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.
9. Üniversite öğrencisinin yaşadığı şehir ve depresyon düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

10. Üniversite öğrencisinin okuduğu üniversite türü (devlet ve vakıf) ile depresyon düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.
11. Üniversite öğrencisinin alkol istismarı ile depresyon düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

3. ÇALIŞMA GRUBU

Bu araştırmanın örneklemini, İstanbul ilinde öğrenim gören devlet ve vakıf üniversitesi öğrencilerinden rastgele örnekleme yöntemi ile seçilen 160 (80 vakıf ve 80 devlet) öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerden 40'ı Marmara Üniversitesi, 21'i İstanbul Üniversitesi, 19'u Yıldız Teknik Üniversitesi, 40'ı Bahçeşehir Üniversitesi, 35'i Bilgi Üniversitesi, 5'i ise İstanbul Ticaret Üniversitesi'nde öğrenim görmektedir.

4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmanın verileri, Kişisel Bilgi Formu, Michigan Alkolizm Tarama Testi (MATT) ve Beck Depresyon Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

4. 1. Kişisel Bilgi Formu: Çalışmanın özellikleri dikkate alınarak araştırmacı tarafından geliştirilen sosyodemografik özellikleri içeren soru formudur. Yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, üniversite türü gibi konuları içermektedir.

4. 2. Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ): Beck ve arkadaşları tarafından 1961 yılında geliştirilen Beck Depresyon Ölçeği 1972 yılında revize edilmiştir. Ölçek 21 maddeden oluşmaktadır. 1'den 13' e kadar olan maddeler depresif duygu durumu, 14'ten 21'e kadar olan diğer maddeler ise fiziksel semptomları ölçmektedir. Ölçekten alınan en yüksek puan 63'tür. BDÖ ölçeğinden alınan puanının yüksek oluşu depresyon riskini artırmaktadır. Erişkinlerde depresyon riskini ve belirtilerin şiddetini ölçmek için kullanılan Beck Depresyon Envanteri'nin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Hisli (1989) tarafından yapılmıştır.

4. 3. Michigan Alkolizm Tarama Testi (MATT): L.E. Gibbs tarafından geliştirilmiş bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Alkol sorunu ve varsa düzeyini gösterir. Değişik puanlar verilen 25 sorudan oluşur. Puanlara göre 0-4 sorunsuz içici, 5-9 alkol kötüye kullanımı, 10 ve üzeri alkol bağımlılığı şeklinde değerlendirilir. Türkiye'de geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Çoşkunol ve arkadaşları tarafından 1995 yılında yapılmıştır.

Vakıf ve devlet üniversitesinde okuyan öğrencilere uygulanan Beck depresyon ölçeğinin genel güvenilirliği $\alpha=0.984$ olarak yüksek derecede güvenilir bulunmuştur.

Vakıf ve devlet üniversitesinde okuyan öğrencilere uygulanan alkolizm ölçeğinin genel güvenilirliği $\alpha=0.844$ olarak oldukça güvenilir bulunmuştur.

Cronbach's Alpha Katsayısının değerlendirilmesinde kullanılan değerlendirme kriteri (Özdamar, 2004);

$0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir.

$0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

5. İŞLEM

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır.

Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeği normal dağılmamaktadır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı Mann Whitney-U testi, ikiden fazla grup durumunda parametrelerin gruplararası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis H-Testi kullanılmıştır.

Araştırmanın bağımlı ve bağımsız değişkenleri arasındaki ilişkiyi spearman korelasyon ile test edilmiştir. Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki spearman korelasyon ilişkileri aşağıdaki kriterlere göre değerlendirilmiştir (Kalaycı, 2006, s.116);

<i>r</i>	İlişki
0,00-0,25	Çok Zayıf
0,26-0,49	Zayıf
0,50-0,69	Orta
0,70-0,89	Yüksek
0,90-1,00	Çok Yüksek

Elde edilen bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

6. BULGULAR

Bu bölümde, araştırma doğrultusunda örneklem grubundan toplanan verilerin çözümlenmesiyle elde edilen sonuçların tabloları, yorumları ile birlikte sunulmuştur. Örneklem grubuna uygulanan “Kişisel Bilgi Formu” ile elde edilen veriler grubun genel özellikleri frekans ve yüzde dağılımları şeklinde tablolaştırılmıştır.

Tablo 2.2.1. Araştırmaya Katılan Bireylerin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Dağılımı (n=30)		F	%
Üniversite	Vakıf üniversitesi	80	50.0
	Devlet üniversitesi	80	50.0
Cinsiyet	Kız	82	51.2
	Erkek	78	48.8
Yaş	20 yaş altı	33	20.6
	21 ile 22 yaş arası	87	54.4
	23 yaş ve üzeri	40	25.0
Sınıf	Birinci sınıf	29	18.1
	İkinci sınıf	73	45.6
	Üçüncü sınıf	43	26.9
	Dördüncü sınıf	15	9.4
Medeni durum	Bekar	156	97.5
	Evli	4	2.5
Ailenin gelir düzeyi	Orta ve alt	114	71.3
	Yüksek	46	28.7
Kardeş durumu	Tek çocuk	21	13.1

	Bir kardeşi	41	25.6
	İki kardeşi	86	53.8
	Üç kardeşi	12	7.5
Yaşadığı yer	Şehir merkezi	148	92.5
	İlçe	12	7.5
Alkol kullanma durumu	Evet	87	54.4
	Bazen	48	30.0
	Kullandım sonra bıraktım	12	7.5
	Hiç kullanmadım	13	8.1
Bireylerin annelerinin alkol kullanma durumu	Evet	32	20.0
	Hayır	128	80.0
		<i>F</i>	<i>%</i>
Bireylerin babalarının alkol kullanma durumları	Evet	107	66.9
	Hayır	53	33.1
Bireylerin kardeşlerinin alkol kullanma Durumları	Evet	41	25.6
	Hayır	119	74.4
Bireylerin yakınlarının alkol kullanma durumları	Evet	55	34.4
	Hayır	105	65.6
Alkol kullanma sıklığı	İçmeyen	9	5.6
	Her gün	19	11.9
	Haftada bir kez	24	15.0
	Haftada bir kaç kez	14	8.8
	Ayda bir kaç kez	27	16.9
	Yılda bir kez	56	35.0
	Yılda bir kaç kez	11	6.9
Alkolü kiminle içtikleri	İçmeyen	9	5.6
	Yalnız	38	23.8
	Sosyal ortamlarda	89	55.6
	Aile	24	15.0
Alkol dışında başka madde kullanma Durumu	Evet	72	45.0
	Hayır	88	55.0
Sigara kullanma durumu	Evet	70	43.8
	Hayır	90	56.3
Psikiyatriye gitme durumu	Evet	6	3.8

	hayır	154	96.3
Öğrenim görmek için il dışından gelme durumu	Evet	43	26.9
	Hayır	117	73.1

Araştırma dahilinde kişisel bilgi formunu ve anket sorularını yanıtlayan 160 bireyin 80'i (%50.0) vakıf üniversitesinde okuyan bireyler ve 80'i (%50.0) devlet üniversitesinde okuyan bireylerden oluşturmaktadır.

Bireylerin yaş ortalaması 21.56 ± 2.33 (min.19 yaşında, max. 38 yaşında) olduğu görülmüştür.

Bireylerin 78'i (%48.8) erkek, 73'ü (%45.6) ikinci sınıfta okumakta, 156'sı (%97.5) bekar, 114'ünün (%71.3) ailesinin geliri orta ve altı, 86'sı (%53.8) iki kardeşi var, 148'i (%92.5) şehir merkezinde yaşamakta, 87'si (%54.4) alkol tüketmekte, 128'inin (%80.0) annesi alkol tüketmemekte, 107'sinin (%66.9) babası alkol tüketmekte, 119'unun (%74.4) kardeşi alkol tüketmemekte, 105'inin (%65.6) yakın akrabası alkol tüketmemekte, 56'sı (%35.0) yılda bir kez alkol tüketmekte, 89'u (%55.6) sosyal ortamda alkol tüketmekte, 88'i (%55.0) alkol dışında herhangi bir madde kullanmamakta, 90'ı (%56.3) sigara kullanmamakta, 154'ü (%96.3) psikiyatriye gitmemiş ve 117'si (%73.1) öğrenim görmek için il dışından gelmediği saptanmıştır.

Tablo 2.2.2. Bireylerin Beck Depresyon Ölçeğinden ve Alkolizm Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Gruba Göre Dağılımı

Ölçek	Ort. ve SD
Beck depresyon ölçeği	8.72±14.50
Alkolizm ölçeği	8.14± 3.43

Bireylerin Beck depresyon ölçeğinin ortalaması (8.72 ± 14.50) olduğu saptanmıştır. Ortalama değere baktığımızda grubun depresyon olmadığı görülmüştür.

Bireylerin alkolizm ölçeğinin ortalaması (8.14 ± 3.43) olduğu saptanmıştır.

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde ilk olarak "Bireylerin hangi üniversitede okuduğu ile bireylerin Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?" sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.3. Bireylerin Hangi Üniversite de Okuduğu İle Beck Depresyon Ölçeği İle Alkolizm Ölçeğinin Puanları Açısından "Mann Whitney U" Testi İle Karşılaştırılması

Ölçek	Üniversite	N	$\bar{X} \pm SS$	S. Ort.	U	P
Depresyon ölçeği	Vakıf üniversitesi	80	15.30±16.55	98.17	1786.50	.000*
	Devlet üniversitesi	80	2.15±7.85	62.83		
Alkolizm ölçeği	Vakıf üniversitesi	80	9.53±3.87	94.77	2058.50	.000*
	Devlet üniversitesi	80	6.82±2.24	66.23		

*P<0.05

Tablo 2.2.3'de görüldüğü gibi bireylerin hangi okulda okudukları arasında Beck depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$). Buna göre Beck depresyon ölçeği okul değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Beck depresyon ölçeği puanları açısından vakıf üniversitesinde okuyan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=1786.50$, $p=.000$]. **Vakıf**

üniversitesinde okuyan bireylerin devlet üniversitesinde okuyan bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireylerin hangi okulda okudukları arasında alkolizm ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre alkolizm ölçeği okul değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Alkolizm ölçeği puanları açısından vakıf üniversitesinde okuyan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=2058.50$, $p=.000$]. **Vakıf üniversitesinde okuyan bireylerin devlet üniversitesinde okuyan bireylere oranla alkolizm düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde ikinci olarak “Bireylerin cinsiyetleri ile bireylerin Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.4. Bireylerin Cinsiyetleri İle Beck Depresyon Ölçeği İle Alkolizm Ölçeğinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Ölçek	Cinsiyet	N	$\bar{X} \pm SS$	S. Ort.	U	P
Depresyon ölçeği	Kız	82	3.31±8.53	67.21	2108.00	.000*
	Erkek	78	14.41±17.13	94.47		
Alkolizm ölçeği	Kız	82	6.92±2.45	65.27	1949.50	.000*
	Erkek	78	9.50±3.81	96.51		

* $P<0.05$

Tablo 2.2.4’de görüldüğü gibi bireylerin cinsiyetleri arasında Beck depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre Beck depresyon ölçeği cinsiyet değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Beck depresyon ölçeği puanları açısından erkeklerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=2108.00$, $p=.000$]. **Erkeklerin kızlara oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin cinsiyetleri arasında alkolizm ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre alkolizm ölçeği cinsiyet değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Alkolizm ölçeği puanları açısından erkeklerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=1949.50$, $p=.000$]. **Erkeklerin kızlara oranla alkolizm düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde üçüncü olarak “bireylerin yaşı ile Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.5. Bireylerin Yaşları İle Beck Depresyon Ölçeği İle Alkolizm Ölçeğinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	Yaş	
Beck depresyon ölçeği	r	.285
	p	.000*
Alkolizm ölçeği	r	.123
	p	.121

* $p<0.05$

Bireylerin yaşları ile bireylerin Beck depresyon ölçeğinden aldığı puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde düşük bir ilişki bulunmuştur ($r=.285$, $P<0.05$). **Buna göre yaş arttıkça depresyon ölçeğinden alınan puanda artmaktadır.**

Bireylerin yaş ile bireylerin alkolizm ölçeğinden aldığı puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır ($r=.123$, $P>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde dördüncü olarak “Bireylerin hangi sınıfta okudukları ile bireylerin Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.6. Bireylerin Hangi Sınıfta Okudukları İle Beck Depresyon Ölçeği İle Alkolizm Ölçeğinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis” Testi İle Karşılaştırılması

Ölçek	Sınıf	N	$\bar{X} \pm SS$	S. Ort.	k-w	P
Depresyon ölçeği	Birinci sınıf	29	6.06±14.67	70.38	4.86	.182
	İkinci sınıf	73	11.27±15.08	87.13		
	Üçüncü sınıf	43	5.83±12.43	74.74		
	Dördüncü sınıf	15	9.73±15.78	84.30		
Alkolizm ölçeği	Birinci sınıf	29	6.72±2.21	67.24	5.43	.142
	İkinci sınıf	73	8.82±3.59	88.05		
	Üçüncü sınıf	43	8.09±3.61	76.67		
	Dördüncü sınıf	15	8.13±3.50	80.33		

Tablo 2.2.6’da görüldüğü gibi bireylerin hangi sınıfta okudukları arasında Beck depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$). Buna göre Beck depresyon ölçeği sınıf değişkenine göre farklılık yaratmamaktadır. Beck depresyon ölçeği puanları açısından bireylerin hangi sınıfta okudukları arasında anlamlı bir fark yoktur [$k-w=4.86$, $p=.182$].

Bireylerin hangi sınıfta okudukları arasında alkolizm ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$). Buna göre alkolizm ölçeği sınıf değişkenine göre farklılık yaratmamaktadır. Alkolizm ölçeği puanları açısından bireylerin hangi sınıfta okudukları arasında anlamlı bir fark yoktur [$k-w=5.43$, $p=.142$].

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde beşinci olarak “Bireylerin kaç kardeş oldukları ile bireylerin Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.7. Bireylerin Kaç Kardeş Oldukları İle Beck Depresyon Ölçeği İle Alkolizm Ölçeğinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis” Testi İle Karşılaştırılması

Ölçek	Kardeş	N	$\bar{X} \pm SS$	S. Ort.	k-w	P
Depresyon ölçeği	Tek çocuk	21	3.19±9.49	65.33	4.32	.229
	1 kardeşi var	41	8.17±14.70	77.96		
	2 kardeşi var	86	10.48±15.59	84.62		
	3 kardeşi var	12	7.66±11.15	86.21		
Alkolizm ölçeği	Tek çocuk	21	6.57±1.93	65.02	3.60	.307
	1 kardeşi var	41	8.34±3.78	81.65		
	2 kardeşi var	86	8.40±3.32	82.35		

3 kardeşi var	12	8.83±4.50	90.42
---------------	----	-----------	-------

Tablo 2.2.7’de görüldüğü gibi bireylerin kaç kardeşi oldukları arasında Beck depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$). Buna göre Beck depresyon ölçeği kardeş değişkenine göre farklılık yaratmamaktadır. Beck depresyon ölçeği puanları açısından bireylerin kaç kardeş oldukları arasında anlamlı bir fark yoktur [$k-w=4.32$, $p=.229$].

Bireylerin kaç kardeş oldukları arasında alkolizm ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$). Buna göre alkolizm ölçeği kardeş değişkenine göre farklılık yaratmamaktadır. Alkolizm ölçeği puanları açısından bireylerin kaç kardeş oldukları arasında anlamlı bir fark yoktur [$k-w=3.60$, $p=.307$].

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde altıncı olarak “Bireylerin alkol kullanma durumları ile bireylerin Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.8. Bireylerin Alkol Kullanma Durumları İle Beck Depresyon Ölçeği İle Alkolizm Ölçeğinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis” Testi İle Karşılaştırılması

Ölçek	Alkol	N	$\bar{X} \pm SS$	S. Ort.	k-w	P
Depresyon ölçeği	Evet	87	15.33±16.71	98.86	41.01	.000*
	Bazen	48	.604±2.56	58.27		
	Kullandı sonra bıraktı	12	.000±.000	51.00		
	Hiç kullanmadı	13	2.53±7.70	66.92		
Alkolizm ölçeği	Evet	87	9.67±3.67	101.45	46.28	.000*
	Bazen	48	6.58±2.39	57.36		
	Kullandı sonra bıraktı	12	6.08±.28	51.38		
	Hiç kullanmadı	13	6.00±1.08	52.58		

* $P<0.05$

Tablo 2.2.8’de görüldüğü gibi bireylerin alkol kullanma durumları arasında Beck depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre Beck depresyon ölçeği alkol kullanma değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Beck depresyon ölçeği puanları açısından alkol tüketen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$k-w=41.01$, $p=.000$]. **Alkol tüketen bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin alkol kullanma durumları arasında alkolizm ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre alkolizm ölçeği alkol kullanma değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Alkolizm ölçeği puanları açısından alkol tüketen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$k-w=46.28$, $p=.000$]. **Alkol tüketen bireylerin diğer bireylere oranla alkolizm düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yedinci olarak “Bireylerin annelerinin alkol kullanma durumları ile bireylerin Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.9. Bireylerin Annelerinin Alkol Kullanma Durumları İle Beck Depresyon Ölçeği İle Alkolizm Ölçeğinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Ölçek	Alkol	N	$\bar{X} \pm SS$	S. Ort.	U	P
-------	-------	---	------------------	---------	---	---

Depresyon ölçeği	Evet	32	18.81±17.31	106.81	1206.00 .000*
	Hayır	128	6.20±12.57	73.92	
Alkolizm ölçeği	Evet	32	9.96±3.78	100.56	1406.00 .003*
	Hayır	128	7.73±3.20	75.48	

*P<0.05

Tablo 2.2.9'da görüldüğü gibi bireylerin annelerinin alkol kullanma durumları arasında Beck depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre Beck depresyon ölçeği alkol kullanma değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Beck depresyon ölçeği puanları açısından anneleri alkol tüketen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=1206.00$, $p=.000$]. **Anneleri alkol tüketen bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin annelerinin alkol kullanma durumları arasında alkolizm ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre alkolizm ölçeği alkol kullanma değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Alkolizm ölçeği puanları açısından anneleri alkol tüketen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=1406.00$, $p=.003$]. **Anneleri alkol tüketen bireylerin diğer bireylere oranla alkolizm düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde sekizinci olarak "Bireylerin babalarının alkol kullanma durumları ile bireylerin Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?" sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.10. Bireylerin Babalarının Alkol Kullanma Durumları İle Beck Depresyon Ölçeği İle Alkolizm Ölçeğinin Puanları Açısından "Mann Whitney U" Testi İle Karşılaştırılması

Ölçek	Alkol	N	$\bar{X} \pm SS$	S. Ort.	U	P
Depresyon ölçeği	Evet	107	12.42±16.28	89.29	1894.50 .000*	
	Hayır	53	1.26±4.21	62.75		
Alkolizm ölçeği	Evet	107	8.98±3.62	91.63	1644.50 .000*	
	Hayır	53	6.56±2.32	58.03		

*P<0.05

Tablo 2.2.10'da görüldüğü gibi bireylerin babalarının alkol kullanma durumları arasında Beck depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre Beck depresyon ölçeği alkol kullanma değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Beck depresyon ölçeği puanları açısından babaları alkol tüketen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=1894.50$, $p=.000$]. **Babaları alkol tüketen bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin babalarının alkol kullanma durumları arasında alkolizm ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre alkolizm ölçeği alkol kullanma değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Alkolizm ölçeği puanları açısından babaları alkol tüketen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=1644.50$, $p=.000$]. **Babaları alkol tüketen bireylerin diğer bireylere oranla alkolizm düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde dokuzuncu olarak "Bireylerin kardeşlerinin alkol kullanma durumları ile bireylerin Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?" sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.11. Bireylerin Kardeşlerinin Alkol Kullanma Durumları İle Beck Depresyon Ölçeği İle Alkolizm Ölçeğinin Puanları Açısından "Mann Whitney U" Testi İle Karşılaştırılması

Ölçek	Alkol	N	$\bar{X} \pm SS$	S. Ort.	U	P
Depresyon ölçeği	Evet	41	17.80±17.05	103.51	1496.00	.000*
	Hayır	119	5.59±12.09	72.57		
Alkolizm ölçeği	Evet	41	10.07±3.53	106.63	1368.00	.000*
	Hayır	119	7.52±3.16	71.50		

*P<0.05

Tablo 2.2.11’de görüldüğü gibi bireylerin kardeşlerinin alkol kullanma durumları arasında Beck depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır (p<0.05). Buna göre Beck depresyon ölçeği alkol kullanma değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Beck depresyon ölçeği puanları açısından kardeşleri alkol tüketen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [U=1496.00, p=.000]. **Kardeşleri alkol tüketen bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin kardeşlerinin alkol kullanma durumları arasında alkolizm ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır (p<0.05). Buna göre alkolizm ölçeği alkol kullanma değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Alkolizm ölçeği puanları açısından kardeşleri alkol tüketen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [U=1368.00, p=.000]. **Kardeşleri alkol tüketen bireylerin diğer bireylere oranla alkolizm düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde onuncu olarak “Bireylerin yakın akrabalarının alkol kullanma durumları ile bireylerin Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.12. Bireylerin Yakın Akrabalarının Alkol Kullanma Durumları İle Beck Depresyon Ölçeği İle Alkolizm Ölçeğinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Ölçek	Alkol	N	$\bar{X} \pm SS$	S. Ort.	U	P
Depresyon ölçeği	Evet	55	9.98±16.02	82.61	2771.50	.630
	Hayır	105	8.06±13.67	79.40		
Alkolizm ölçeği	Evet	55	8.49±3.64	83.91	2700.00	.464
	Hayır	105	8.01±3.32	78.71		

Tablo 2.2.12’de görüldüğü gibi bireylerin yakın akrabalarının alkol kullanma durumları arasında Beck depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır (p>0.05). Buna göre Beck depresyon ölçeği alkol tüketimi değişkenine göre farklılık yaratmamaktadır. Beck depresyon ölçeği puanları açısından bireylerin yakın akrabalarının alkol kullanma durumları arasında anlamlı bir fark yoktur [U=2771.50, p=.630].

Bireylerin yakın akrabalarının alkol kullanma durumları arasında alkolizm ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır (p>0.05). Buna göre alkolizm ölçeği alkol tüketimi değişkenine göre farklılık yaratmamaktadır. Alkolizm ölçeği puanları açısından bireylerin yakın akrabalarının alkol kullanma durumları arasında anlamlı bir fark yoktur [U=2700.00, p=.464].

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on birinci olarak “Bireylerin alkol tüketme sıklıkları ile bireylerin Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.13. Bireylerin Alkol Tüketme Sıklıkları İle Beck Depresyon Ölçeği İle Alkolizm Ölçeğinin Puanları Açısından “Kruskal Wallis” Testi İle Karşılaştırılması

Ölçek	Alkol tüketme sıklığı	N	$\bar{X} \pm SS$	S. Ort.	k-w	P
Depresyon ölçeği	İçmeyen	9	4.44±9.22	80.56		
	Her gün	19	37.26±9.54	147.95		
	Haftada bir kez	24	6.33±11.47	75.88		
	Haftada bir kaç kez	14	26.50±3.85	131.21	101.51	.000*
	Ayda bir kaç kez	27	1.07±3.06	62.22		
	Yılda bir kez	56	1.21±6.06	57.16		
	Yılda bir kaç kez	11	2.54±5.20	73.18		
Alkolizm ölçeği	İçmeyen	9	8.22±5.49	66.00		
	Her gün	19	14.05±2.29	141.08		
	Haftada bir kez	24	7.75±2.19	87.02		
	Haftada bir kaç kez	14	12.71±1.72	134.86	85.92	.000*
	Ayda bir kaç kez	27	6.55±1.05	67.80		
	Yılda bir kez	56	6.41±1.49	56.72		
	Yılda bir kaç kez	11	6.18±.40	56.55		

*P<0.05

Tablo 2.2.13’de görüldüğü gibi bireylerin alkol tüketme sıklıkları arasında beck depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre Beck depresyon ölçeği alkol tüketme sıklığı değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Beck depresyon ölçeği puanları açısından her gün alkol tüketen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$k-w=101.51, p=.000$]. **Her gün alkol tüketen bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin alkol tüketme sıklıkları arasında alkolizm ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre alkolizm ölçeği alkol tüketme sıklığı değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Alkolizm ölçeği puanları açısından her gün alkol tüketen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$k-w=85.92, p=.000$]. **Her gün alkol tüketen bireylerin diğer bireylere oranla alkolizm düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on ikinci olarak “Bireylerin sigara kullanma durumları ile bireylerin Beck depresyon ölçeği ile alkolizm ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.14. Bireylerin Sigara Kullanma Durumları İle Beck Depresyon Ölçeği İle Alkolizm Ölçeğinin Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Ölçek	Sigara	N	$\bar{X} \pm SS$	S. Ort.	U	P
Depresyon ölçeği	Evet	70	16.52±17.38	98.19	1912.00	.000*
	Hayır	90	2.65±7.49	66.74		
Alkolizm ölçeği	Evet	70	10.12±3.61	106.87	1304.00	.000*
	Hayır	90	6.66±2.37	59.99		

*P<0.05

Tablo 2.2.14'de görüldüğü gibi bireylerin sigara kullanma durumları arasında Beck depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre Beck depresyon ölçeği sigara kullanma değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Beck depresyon ölçeği puanları açısından sigara içen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=1912.00$, $p=.000$]. **Sigara içen bireylerin sigara içmeyen bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin sigara kullanma durumları arasında alkolizm ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre alkolizm ölçeği sigara kullanma değişkenine göre farklılık yaratmaktadır. Alkolizm ölçeği puanları açısından sigara içen bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır [$U=1304.00$, $p=.000$]. **Sigara içen bireylerin sigara içmeyen bireylere oranla alkolizm düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on üçüncü olarak "bireylerin alkolizm ölçeğinin puanları ile Beck depresyon ölçeğinin puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?" sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 2.2.15. Bireylerin Alkolizm Ölçeğinin Puanları İle Beck Depresyon Ölçeğinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Alkolizm ölçeği
Beck depresyon ölçeği	r	.671
	p	.000*

*p<0.05

Bireylerin alkolizm ölçeği puanları ile bireylerin Beck depresyon ölçeğinden aldığı puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta bir ilişki bulunmuştur ($r=.671$, $P<0.05$). **Buna göre alkolizm ölçeğinden alınan puan arttıkça depresyon ölçeğinden alınan puanda artmaktadır.**

5. TARTIŞMA

İstanbul'da 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında öğrenim gören devlet ve vakıf üniversitesi öğrencilerinden rastgele örnekleme yöntemi ile seçilen 160 (80 vakıf ve 80 devlet) öğrencisinin, alkol istismarı ve depresyon düzeyleri ile ilişkisinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada aşağıdaki sonuçlar bulunmuştur:

Bu araştırmaya katılan 160 üniversite öğrencisinin alkolizm ölçeği ortalaması 8.14 ± 3.43 olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin 87'si (% 54.4) alkol kullandığını belirtirken, hiç alkol kullanmayanların oranı 13(8.1) olarak saptanmıştır. Alanyazın incelendiğinde bu araştırmada elde edilen bulgular geçmişte yapılmış araştırmaları doğrular niteliktedir. Ulukoca ve arkadaşları tarafından 2010-2011 eğitim ve öğretim döneminde Kırklareli Üniversitesi'nde öğrenim gören 902 öğrenci üzerinde yapılan bir çalışmada, çalışmaya katılan öğrencilerden %36.1'inin alkolü hiç denemezken, %17.1'inin ise haftada bir kere ya da daha fazla alkol kullandığı saptanmıştır (Neşe Ulukoca ve ark. 2013). Yılmaz ve arkadaşları (2007), tarafından Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Meslek Yüksek Okulunda okuyan 600 öğrenciden örneklem olarak alınan 200 öğrenci üzerindeki bir çalışmada ise erkek öğrencilerin %63.3'ünün, kız öğrencilerin ise %36.7'sinin alkol kullandıkları tespit edilmiştir (akt.

Mine Tekin, 2008). Bu araştırmada ise, çalışmaya katılan erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre alkolizm düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu da “niversite öğrencisinin cinsiyeti ile alkol istismarı arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezini doğrulamaktadır.

Bu araştırmada öğrencilerin öğrenim gördükleri niversite türü ile alkolizm leği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Vakıf niversitesinde ğrenim gören öğrencilerin devlet niversitesinde ğrenim gören öğrencilere oranla alkolizm düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu da araştırmanın “ niversite öğrencisinin okuduğu niversite türü (devlet veya vakıf) ile alkol istismarı arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezini doğrulamaktadır. Alanyazın incelendiğinde Karakuyu ve Yöndem (2013), tarafından yapılan bir araştırmada da alkol kullanma oranı vakıf niversitesinde ğrenim gören öğrencilerde % 61.9 iken, devlet niversitesinde ğrenim gören öğrencilerde % 55 olarak saptanmıştır. Vakıf niversitesi ile devlet niversitesi arasında ortaya çıkan bu farkın nedeni olarak, vakıf niversitesinde okuyan öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarının devlet niversitesinde okuyan öğrencilere göre daha yüksek olması nedeniyle, istedikleri maddelere kolayca ve hızlıca ulaşabilmeleri gösterilebilir. Ülkemizde alkol istismarının niversite türü değişkeni ile ilişkisi üzerine yapılmış yeterli sayıda araştırma yoktur. Üniversite ğrencileri üzerinde bu alanda yapılacak daha fazla çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, niversite ğrencilerinin alkol kullanma durumları arasında Beck depresyon leği puanı açısından anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Alkol tüketen öğrencilerin diğer öğrencilere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu da araştırmanın “niversite öğrencisinin alkol istismarı ile depresyon düzeyi arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezini doğrulamaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular daha önceki yıllarda yapılan araştırmalarla örtüşür niteliktedir. Nitekim, lkemizde ner ve arkadaşları (2002), tarafından alkol bağımlıları üzerinde yapılan bir çalışmada majör depresyon yaygınlığı %32.5 olarak tespit edilmiştir (akt. Kültegin Ögel, 2010). ukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniği’nde yatarak tedavi gören 155 hasta üzerinde yapılan bir başka çalışmada ise, alkol kötüye kullanımı ve bağımlılığı oranı % 21.9 olarak tespit edilmiştir. Aynı araştırmada alkol ve madde kullanımı nedeniyle tedaviye alınan hastaların hemen hemen hepsinde bir psikiyatrik rahatsızlığın eşlik ettiği saptanmış ve hastaların %61’inde duygudurum bozukluğu grldğu belirtilmiştir (Gonca Karakuş ve ark. 2012). Üniversite gençlerinin yeni bir çevreye uyum sürecinde olması, ailelerinden ayrılarak kendi bağımsızlıklarını yaşamak istemeleri gibi birçok neden gençlerde depresif belirtilere yol açabilir, bu depresif belirtilerin yaygınlığı ise gençlerde alkol kullanımına neden olabilir. Benzer şekilde, gençlerin yaşam koşulları ve ekonomik durumları önce alkol kullanımına ve sonra da depresyona neden olabilir.

Yapılan bu araştırmada, öğrencilerin sigara kullanma durumları arasında alkolizm leği puanı açısından anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Sigara içen öğrencilerin sigara içmeyen öğrencilere oranla alkolizm düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Alanyazın incelendiğinde, Güler tarafından (2008), niversitesi ğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmaya alınan öğrencilerden sigara içenlerin % 87.5’i alkol de kullanmaktadır.

Araştırmada ğrencilerin hangi okulda okudukları arasında Beck depresyon leği puanı açısından anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Vakıf niversitesinde okuyan öğrencilerin devlet niversitesinde okuyan öğrencilere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmada elde edilen bu bulgunun nedeni olarak, vakıf niversitesinde ğrenim görmekte olan öğrencilerin, sosyo-ekonomik düzeylerinin ve başarı beklentilerinin yüksek olması nedeniyle engellenmişlik yaşadıkları durumlarda daha kolay hayal kırıklığı yaşamaları gösterilebilir. Ülkemizde devlet ve vakıf üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerin depresyon düzeyleri ile ilişkileri üzerine yapılmış yeterli sayıda çalışma yoktur ve bu alanda daha sık çalışmalar yapılması önerilebilir.

Araştırmada niversite ğrencilerinin cinsiyetleri ile Beck depresyon leği puanı açısından anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Erkeklerin kızlara oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu da “niversite öğrencisinin depresyon düzeyi ile cinsiyeti arasında anlamlı bir farklılık vardır” hipotezini doğrulamaktadır. Bu araştırmanın sonuçlarından farklı olarak, uhadaroğlu (1986), tarafından yapılan ve niversite ğrencilerinde psikiyatrik belirti dağılımının incelendiği bir araştırmada 52’si kız, 48’i erkek olmak üzere, yaşları 18 - 24 arasında değişen 100 kişilik bir örneklem grubu üzerinde elde edilen bulgular incelendiğinde, kızların erkeklerden daha yüksek oranda depresif

belirtiler gösterdiği görülmektedir (akt. Elshad Dashdamirov, 2013). Günümüzde değişen yaşam şartları ve teknolojinin de etkisiyle cinsiyete göre depresyon görülme yaygınlığı farklılık gösteriyor olabilir. Aynı zamanda çalışmaya alınan örneklem az olması da bu iki çalışmada elde edilen bulgularda farklı sonuçlara ulaşılmasına neden olmuş olabilir. Bu çalışmada elde edilen bulgularda öğrencilerin alkolizm ölçeği puanları ile Beck depresyon ölçeğinden aldığı puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta bir ilişki bulunmuştur ($r=.671$, $P<0.05$). Buna göre alkolizm ölçeğinden alınan puan arttıkça depresyon ölçeğinden alınan puanda artmaktadır. Bu çalışmada “Üniversite öğrencilerinin alkol istismarının depresyon düzeyleri ile arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi doğrulanmıştır. Literatürde yapılan çalışmaları incelediğimizde elde ettiğimiz bulguların daha önce yapılan araştırmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir. Nitekim, İnce ve arkadaşları (2002), tarafından yapılan bir çalışmada, alkol kullanım bozukluğu olan erkek hastalarda %25.5 oranında major depresyon, %8.5 oranında ise distimi olduğu ifade edilmiştir (akt. Bilge Burçak Annagür, Haluk A. Savaş, 2011). Benzer şekilde dünyada yapılan araştırmaları da incelediğimizde Berglund (1987), tarafından yapılan bir çalışmada alkol bağımlısı kadın ve erkeklerin yaklaşık % 80' inde depresif semptomlar saptanmış ve bu hastaların en az üçte birinde major depresyon belirtileri saptanmıştır (akt. Kültegin Ögel, 2010). Yine bu araştırmanın sonucunda, üniversite öğrencilerinin okudukları üniversite türü ile depresyon düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş ve vakıf üniversitesinde okuyan öğrencilerin devlet üniversitesinde okuyan öğrencilere göre alkol istismarı ve depresyon düzeyleri daha yüksek olduğu saptanmıştır. Depresyonu olan gençler kendilerini rahatlatmak için alkole sığınmış ve yanlış bir tedavi arayışına girebilirler. Araştırmada bu bulgumuza yol açan etmenlerden bir tanesi depresyonda olan gençlerin rahatlayabilmek adına alkol kullanımına yönelmeleri olabilir. Bu durumun genel olarak vakıf üniversitelerinde okuyan öğrencilerin daha iyi sosyo-ekonomik şartlara sahip olması, öğrencilerin beklentilerinin yüksek olmasının, alkol istismarını ve depresyon riskini artırması ile ilişkili olduğunu söyleyebiliriz. Bir başka deyişle, sosyo-ekonomik düzeyin yüksek olması, bireylerin kendi meraklarına yönelmelerine ve gerçekleştirmelerine zemin hazırlayarak, çeşitli alkol ve maddelerin istismarına yol açabilmektedir.

Depresyon puanlarının yüksek çıkması, verilerin toplanma aşamasında sosyal medya kullanılarak öğrencilere ulaşılması ve bu yüzden güvenilirliğinin düşük olması ile ilişkili olabilir. Yine örneklemin küçük bir örneklem olması ve sadece İstanbul'da okuyan sınırlı sayıda öğrenciye ulaşılması bu araştırmanın sınırlılıklarındandır. Üniversite öğrencileri üzerinde, öğrenim görülen üniversite türü değişkeninin alkol istismarı ve depresyon düzeyleri ile ilişkisi üzerinde daha kapsamlı çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- American Psychiatric Association. (1994). “Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders” 4 th ed. Revised (DSM-IV) , APA, Washington DC.
- Annagür, B.B. , Savaş, H.A. (2011). “Depresyonda Ek hastalık, Ek hastalık Olarak Depresyon: Türkiye’ de Yapılmış Çalışmaların Gözden Geçirilmesi”, Journal Of Mood Disorders, 1, (2), 87-94.
- Arıkan, Z. , Çepik, K. A., Eltutan, H., Işık, E. (1999). “Alkol Bağımlılığı ve Depresyon”, Düşünen Adam Dergisi, 12, (3), 22-26.
- Dashdamirov, E. (2013). “Üniversite Öğrencilerinin Aşka İlişkin Tutum Biçimleri İle Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin incelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Psikolojik Danışmanlık Ve Rehberlik Bilim Dalı.
- Evren, C., Üstünsoy, S., Can, S., Başoğlu, C., Çakmak, D. (2003). “Alkol/Madde Bağımlılarında Özkıyım Girişimi Öyküsünün Klinik Belirtilerle İlişkisi”, Klinik Psikiyatri Dergisi, 6, 86-94.
- Kaya, N., Çilli, A. (2002). “Üniversite Öğrencilerinde Nikotin, Alkol ve Madde Bağımlılığının 12 Aylık Yaygınlığı”, Bağımlılık Dergisi, 3, (2), 91-97.

- Karakuş, G., Evlice, Y., Tamam, L. (2012). "Psikiyatri Kliniğinde Yatan Hastalarda Alkol ve Madde Kullanım Bozukluğu Sıklığı", Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 37, (1), 37-48.
- Ögel, K. (2010). Sigara, Alkol ve Madde Kullanım Bozuklukları: Tanı, Tedavi ve Önleme, Yeniden Yayınları, İstanbul.
- Süngü, H. (2014). "Üniversite Öğrencilerinin Zararlı Madde Kullanımına İlişkin Tutumları", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11, (26), 167-194.
- Tekin, M. (2008). "Üniversite Öğrencilerinde Bilişsel Model Çerçevesinde Sosyal Anksiyete Bozukluğu ve Alkol Kötüye Kullanım İlişkisi", Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı.
- Ulukoca, N., Gökgöz, Ş., Karakoç, A. (2013). "Kırklareli Üniversitesi Öğrencileri Arasında Sigara, Alkol ve Madde Kullanım Sıklığı", Fırat Tıp Dergisi, 18, (4), 230-234.
- Yapıcı, A. (2006). "Alkol Bağımlılığında Depresyon Ve Anksiyetenin Yetiyitimi ve Yaşam Kalitesine Etkisi", Uzmanlık Tezi, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 11. Psikiyatri Kliniği.